

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia października 2009 r.

**Pan
Stanisław Pęcherski
Prezes
Przedsiębiorstwa Komunikacji
Samochodowej
w Busku-Zdroju Spółka Akcyjna**

LKI-410-08-3/2009

P/09/138

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (DzU z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej w Busku-Zdroju S.A. (PKS lub Spółka) w zakresie dofinansowania ulgowych przejazdów osób korzystających z autobusowego transportu zbiorowego w okresie 2007 – 2009 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, którego podpisania Pan Prezes odmówił 2 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, pozytywnie ocenia działalność Spółki w zakresie objętym kontrolą.

1. PKS S.A. posiadał licencję na wykonywanie krajowego autobusowego transportu drogowego, wydaną 26 maja 2003 r. przez starostę powiatu buskiego.
2. Zasady przekazywania przez samorząd województwa świętokrzyskiego dopłat do ulgowych przejazdów autobusowych osób uprawnionych dla PKS, zostały określone w trzech umowach podpisanych w latach 2007 – 2009. Na mocy zawartych w nich postanowień Spółka zobowiązana była do składania co miesiąc w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach (Urzędzie): wniosku o przekazanie dopłaty,

zbiorczego zestawienia dopłat, informacji o przychodach z działalności podstawowej w systemie narastającym oraz ogólnego zestawienia dopłat do biletów. Dokumentacja znajdująca się w PKS nie pozwalała stwierdzić, czy Spółka wywiązała się z tego obowiązku, bowiem nie dysponowała udokumentowanym potwierdzeniem złożenia wymaganych dokumentów. Fakt ich złożenia w Urzędzie został potwierdzony przez dyrektora Departamentu Infrastruktury, dopiero w czasie prowadzonej kontroli w Spółce.

3. PKS otrzymał z Urzędu dofinansowanie do ulgowych przejazdów autobusowych osób uprawnionych w kwocie ogółem 7.779,1 tys. zł, tj. o 293,71 zł niższej od wnioskowanej przez Spółkę (po weryfikacji wniosku za miesiąc listopad 2007 r.), w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w sprzedaży biletów funkcjonariuszom policji (ulga 78%). Spółka najwyższe dopłaty otrzymała do miesięcznych biletów ulgowych – w kwocie 6.796,8 tys. zł, w tym dopłata do biletów miesięcznych z ulgą 49% wynosiła 6.634,9 tys. zł, co stanowiło 85,3% otrzymanych dopłat ogółem.

W badanym okresie Spółka podpisała z gminami (lub ich jednostkami organizacyjnymi) 53 umowy na przewóz uczniów. Na mocy postanowień art. 5 ust. 1 i 5a ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (DzU z 2002 r. nr 175, poz. 1440 ze zm.), Spółka wnioskowała o udzielenie dopłat do tych przewozów na podstawie 20 umów. Z umów tych wynika, że za wykonanie usługi zleceniodawca zapłaci łączne wynagrodzenie wynikające z przyjętej oferty cenowej. Umowy te przewidywały również, że przewóz uczniów odbywał się będzie na podstawie wydanych przez przewoźnika miesięcznych biletów szkolnych. PKS dokonując przewozu uczniów naruszył w powyższym zakresie postanowienia tych umów, bowiem uczniowie nie otrzymywali od Spółki imiennych biletów miesięcznych szkolnych lecz identyfikatory. Stosowana przez Spółkę praktyka powodowała, że faktury za wykonaną usługę (zgodnie z wyjaśnieniem [...])¹ wystawiane były na kwoty określone w umowach, a w celu otrzymania dofinansowania do tych przewozów, do kas fiskalnych Spółki wprowadzano comiesięcznie (przed złożeniem rozliczenia) bilety miesięczne na kwoty wynikające z tych umów. W ocenie NIK, powyższe działania dokonywane były jedynie w celu stworzenia dokumentacji na potrzeby występowania z wnioskami o dopłaty do Urzędu, a zatem były działaniami nierzetelnymi.

Otrzymana kwota dopłat z tytułu realizacji ww. umów, w badanym okresie, wyniosła - 3.546.444,58 zł, tj. (53,5%) dopłat do miesięcznych biletów ulgowych z ulgą 49%.

¹ Wyłączenie ze względu na prywatność osoby fizycznej – podstawa prawna: art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (DzU nr 112, poz. 1198 ze zm.)

4. PKS w celu rejestrowania świadczonych usług, w tym biletów ulgowych stosowała cztery rodzaje kas rejestrujących (EMAR i DUO BUS). W trakcie kontroli oględzinom poddano pięć kas rejestracyjnych typu EMAR-105. Ustalono, że wszystkie kasy były zainstalowane w pojazdach Spółki i posiadały w sposób trwały naniesione numery fabryczne przez producenta kas. Na trzech kasach nie zostały natomiast naniesione numery ewidencyjne nadane przez naczelnika urzędu skarbowego, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Finansów z 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania (DzU nr 212, poz. 1338). Poddane oględzinom kasy posiadały książki serwisowe umożliwiające dokonywanie w nich wpisów dotyczących m. in. konserwacji, przeglądu i naprawy. Według zapisów zawartych w książkach serwisowych, kasy posiadały pozytywną opinię ministra finansów.

5. Spółka (począwszy od 2004 r.) uzyskiwała od właściwych organów 397 zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych w krajowym transporcie drogowym. W przypadku 279 zezwoleń (70,3%) PKS nie przedstawił organowi wydającemu zezwolenie informacji o liczbie pojazdów niezbędnych do wykonywania codziennych przewozów zgodnie z rozkładem jazdy. Wymóg przedstawienia przedmiotowych informacji wynika z art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (DzU z 2007 r. nr 125, poz. 874 ze zm.).

6. W okresie objętym kontrolą, uprawnione do kontroli transportu drogowego organy, tj. Inspekcja Transportu Drogowego i Policja przeprowadziły ogółem 15 kontroli (w tym 14 inspektorzy transportu drogowego) Spółki i w 12 przypadkach stwierdzone zostały nieprawidłowości (80%), które polegały w szczególności na: nieposiadaniu przez kierujących pojazdami podczas wykonywania przewozów odpowiednich dokumentów, tj. rozkładów jazdy, zezwoleń, wykonywaniu przewozów pojazdami nieodpowiadającymi wymaganym warunkom technicznym, a także wykonywaniu transportu drogowego osób z naruszeniem warunków określonych w zezwoleniach oraz naruszeniu czasu pracy kierowców i jego ewidencji. W związku z ustaleniami kontroli na PKS nałożono kary pieniężne w wysokości ogółem 12.850 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dokumentowanie faktu złożenia w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach wymaganych umowami dokumentów o udzielenie dopłaty.

2. Wydawanie ulgowych szkolnych biletów miesięcznych dla przewożonych uczniów, zgodnie z postanowieniami umów zawartych na ich przewóz.
3. Wyeliminowanie stosowania kas rejestrujących bez naniesionych w sposób trwały numerów ewidencyjnych, nadanych przez naczelnika urzędu skarbowego.
4. Składanie do właściwych organów wniosków o wydanie zezwoleń na wykonywanie przewozów w osobowym transporcie drogowym, zawierających wszystkie wymagane informacje.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.